

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kulturnämnden

Datum:
2023-05-24

Diarienummer:
KTN-2021-00713

Handläggare:
Ella-Kari Norberg Åberg

Utvärdering av genomförd El Sistema- verksamhet 2015–2023

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** ta emot kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningens utvärdering av genomförd El Sistema-verksamhet 2015–2023, samt
2. **att** uppdra åt Uppsala kulturskola att fortsatt bedriva verksamheten.

Ärendet

Kulturnämnden beslutade den 24 mars 2022 (§ 32) att uppdra åt förvaltningen att inför Mål och budgetarbetet våren 2023 återkomma med en utvärdering av effekterna av genomförd El Sistema-verksamhet.

Ärendet beskriver vad El Sistema är och hur verksamheten utvecklats i Uppsala från starten 2015 till dags dato. I siffror baserat på elevantal, lärartjänster och procent av nettobudget beskrivs hur verksamheten utvecklats. Särskilt fokus läggs på den förändring av pedagogiskt upplägg som genomförts inför läsåret 2022-2023.

Beredning

Ärendet har beretts av kultur-, idrotts och fritidsförvaltningen avdelning Uppsala kulturskola.

Föredragning

Kulturnämnden beslutade den 24 mars 2022 (§ 32) att uppdra åt förvaltningen att inför Mål och budgetarbetet våren 2023 återkomma med en utvärdering av effekterna av genomförd El Sistema-verksamhet.

El Sistema är en kör- och orkesterskolemetod som startade i Venezuela. Metoden grundades 1975 av José Antonio Arbreaux och kom ursprungligen till för att erbjuda en meningsfull sysselsättning för barn i socioekonomiska utvecklingsområden under deras fria tid. Metoden bygger på gruppundervisning och främjande av social och kognitiv utveckling. Lärarna ska vara erfarna och familjerna engagerade i barnens utveckling. Metoden syftar till att ge barnen en bättre framtid och ett bättre liv. Idag finns El Sistema i 70 länder.

El Sistema i Uppsala startade i liten skala höstterminen 2015 på Stenhagens skolor. El Sistema Gottsunda startade 2019 och El Sistema Sävja 2020. Hinder som kostnader och avstånd undanröjs då avgiftsfri undervisning förläggs under och i direkt anslutning till skoldagen. Familjeträffar och konserter sker i närområdet för de yngsta barnen. För de mer spelvana sker konserter tillsammans med de andra El Sistemaskolorna i Uppsala och de äldsta erbjuds att delta i konserter med El Sistema nationalorkester. El Sistema Academy erbjuder lärare kontinuerlig fortbildning och ett nationellt nätverk finansierat av medel från kulturrådet där samtliga 25 El Sistema-kommuner i Sverige ingår startades 2022.

Elevantalet i El Sistema har kontinuerligt ökat från 89 2015 till 530 2021. Därefter har antalet varit konstant. Antalet lärartjänster har visat en utvecklingskurva i paritet med elevantalsutvecklingen där omfattningen motsvarade 1,75 heltidstjänst 2015 till att idag omfatta 7,5 tjänster fördelat på 11 personer. El Sistemans lärares löner motsvarade 2015 3,8 % av Uppsala kulturskolas nettobudget medan summan idag uppgår till 9,6 %. Därtill kommer kostnader för instrumentköp och samarbete med Musik i Uppland, kostnader som varit svåra att spåra då samma konton använts för instrumentköp för såväl El Sistema som för Uppsala kulturskolas ämneskursundervisning.

På Östra och Västra Stenhagen sker en förändring till höstterminen 2023 där all undervisning kommer att förläggas till Östra Stenhagen skola. Inriktningarna är bleckblås, stråk och rytmik och omfattar sex pedagoger. På Treklängen skola i Gottsunda är inriktningarna rytmik och träblås och omfattar fyra pedagoger. På Stordammen skola i Sävja är inriktningarna körsång och rytmik och omfattar två pedagoger.

Upplägget för El Sistema bestod under perioden höstterminen 2015-vårterminen 2022 i att två lektioner under skoltid per vecka genomfördes i förskoleklass, årskurs ett och årskurs två. Därefter skedde undervisningen i frivillig form förlagd i anslutning till skoldagen en gång per vecka för årskurs tre till och med fem. Med start höstterminen 2022 genomfördes en förändring där den obligatoriska undervisningen på skolschemat minskades till en gång per vecka och endast för två årskurser, förskoleklass och årskurs ett medan den frivilliga undervisningen utökades till två till tre gånger per vecka och kom att omfatta alla från årskurs två till årskurs nio uppdelade i åldershomogena ensembler. Förändringen genomfördes för att bereda eleverna möjlighet till snabbare progression och för att ge alla grundskoleelever möjlighet att delta i El Sistema-verksamhet, något som tidigare inte varit möjligt. Bedömningen inför införandet var att givna resurser skulle nyttjas på ett bättre sätt. Effekten av gjord förändring blev att fler äldre elever deltar och att progressionen är snabbare. Skillnaden är dock stor mellan de olika skolorna vilket beror främst på lokalmässiga förutsättningar men också på att det på en av skolorna är svårare än på övriga skolor att nå barnen med eftermiddagsverksamhet.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser kommer att ske till följd av beslut då El Sistemas finansiering ryms inom budgetram.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 24 maj 2023
- Bilaga 1, Utvärdering El Sistema

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör